

Grey Scale #13

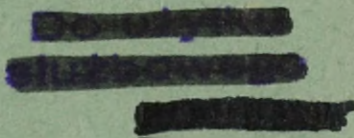
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

ASG WP wewn. 4044/86

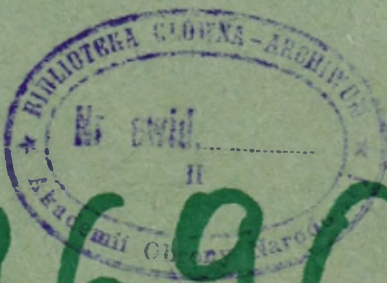
Egz. nr 1

Pplk dypl. mgr Marian GÓRECKI
Mjr dypl. Jerzy ZIELIŃSKI

KORPUS ARMIJNY SIŁ LĄDOWYCH GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO W PODSTAWOWYCH RODZAJACH DZIAŁAŃ BOJOWYCH

SKRYPT

49690

WARSZAWA

LISTOPAD

1986

10

6P

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

ASG WP wewn. 4044/86

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
Egz. nr 1

Ppłk dypl. mgr Marian GÓRECKI
Mjr dypl. Jerzy ZIELIŃSKI

KORPUS ARMIJNY SIŁ LĄDOWYCH GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO W PODSTAWOWYCH RODZAJACH DZIAŁAŃ BOJOWYCH

SKRYPT

49690

WARSZAWA

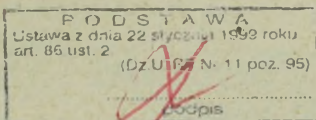
LISTOPAD

1986

10

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH
PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54395

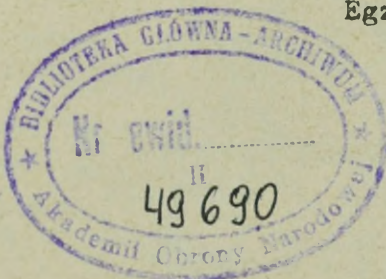

JAWNE

ASG WP wewn.4044/86

~~_____~~ 1
Egz. nr ...

*Przeklas. -
prot. 1 z dn. 2.01.97
Dy -*

Ppłk dypl. mgr Marian GÓRECKI
Mjr dypl. Jerzy ZIELIŃSKI

KORPUS ARMIJNY SIŁ LĄDOWYCH GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO
W PODSTAWOWYCH RODZAJACH DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Skrypt

SPIS TREŚCI

	str.
WSTĘP	3
1. SKŁAD BOJOWY I WZMOCNIENIE KORPUSU ARMIJNEGO	5
2. KORPUS ARMIJNY W NATARCIU	7
2.1. Rola i miejsce korpusu armijnego w operacji zaczepnej	8
2.2. Treść i głębokość zadań bojowych	9
2.3. Ugrupowanie bojowe	11
2.4. Prowadzenie natarcia	13
3. KORPUS ARMIJNY W OBRONIE	17
3.1. Rola, miejsce i zadania korpusu armijnego w obronie	17
3.2. Ugrupowanie bojowe korpusu armijnego w obronie	17
3.3. Struktura obrony korpusu armijnego	21
3.4. Prowadzenie działań obronnych przez korpus armijny	23
4. LOTNICZE WSPARCIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH KORPUSU ARMIJNEGO	28
4.1. Lotnictwo taktyczne	28
4.2. Lotnictwo sił lądowych	29
ZAKOŃCZENIE	
BIBLIOGRAFIA	
SCHEMATY:	
1. Ugrupowanie bojowe KA w natarciu	34
2. Przygotowanie ogniowe	25
3. Ugrupowanie bojowe KA w obronie pozycyjnej /stałej/	36
4. Ugrupowanie bojowe KA w obronie ruchowej	37

WSTĘP

Zgodnie z zasadami strategii elastycznego reagowania, starcie zbrojne pomiędzy państwami NATO i Układu Warszawskiego może mieć charakter powszechnej wojny jądrowej lub wojny ograniczonej z użyciem lub bez użycia broni jądrowej.

Działania bojowe - szczególnie w wojnie ograniczonej z użyciem lub bez użycia broni jądrowej - mają być prowadzone w oparciu o założenia koncepcji strategicznej "wysuniętych rubieży" i operacyjno-strategicznej "głębokich uderzeń". Istotą koncepcji "głębokich uderzeń" jest zsynchronizowane co do miejsca i czasu działanie sił lądowych i powietrznych w celu rozczłonkowania i obezwładnienia podchodzących drugich rzutów i odwodów /głównie pancernych/ przeciwnika na głębokich podejściach i na jego terytorium. Przewiduje ona zatem m.in. przejście przez siły zbrojne NATO inicjatywy strategicznej już na początku wojny i przeniesienie działań na terytorium państw Układu Warszawskiego^{1/}.

Dokonane ostatnio i obecnie przeprowadzane zmiany w siłach zbrojnych NATO /doskonalenie struktur organizacyjnych wojsk, wprowadzanie nowych systemów broni, głównie konwencjonalnych oraz intensyfikacja prac nad skonstruowaniem zestawów rozpoznawczych i rozpoznawczo-uderzeniowych/ mają na celu lepsze przygotowanie związków taktycznych i operacyjnych do prowadzenia działań bojowych w myśl założeń wymienionych koncepcji^{2/}.

Dla właściwej realizacji zadań i efektywnego wykorzystania sił i środków określono dla dowódców poszczególnych szczebli zakresy odpowiedzialności tzw. "rejon zainteresowania" i "rejon oddziaływania ogniowego".

1/ Koncepcja "głębokich uderzeń" jest wyczerpująco przedstawiona w skrypcie "Koncepcja operacyjno-strategiczna - głębokie uderzenia", nr bibl. pf 2075.

2/ Założenia te znajdują swoje odzwierciedlenie w obowiązujących regulaminach polowych sił lądowych, np. regulaminie polowym sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych FM-100-5 i RFN - HDV 100/100.

Rejon zainteresowania korpusu armijnego ma głębokość 300 km, a rejon oddziaływania ogniowego - 150 km. Oznacza to, że korpus armijny prowadzi rozpoznanie /głównie drugich rzutów i odwodów przeciwnika/ na głębokość do 300 km oraz zwalcza przeciwnika własnymi i przydzielonymi siłami i środkami na głębokość do 150 km.

Należy jednak nadmienić, że obecnie na wyposażeniu sił lądowych głównych państw NATO nie ma odpowiednich technicznych środków walki umożliwiających realizację w/w koncepcji /np. zestawy rozpoznawczo-uderzeniowe/. Niemniej podstawowe zasady składające się na istotę koncepcji "wysuniętych rubieży" oraz "głębokich uderzeń" są uwzględniane w ćwiczeniach wojsk NATO.

1. SKŁAD BOJOWY I WZMOCNIENIE KORPUSU ARMIJNEGO

Korpus armijny jest wyższym związkim taktycznym sił lądowych przeznaczonym do wykonywania zadań operacyjno-taktycznych w składzie grupy armii /korpus amerykański w składzie armii polowej/ lub samodzielnie. Jest to związek o niestalej organizacji, w którego składzie występuje od dwóch do czterech dywizji /DZ, DPanc/^{3/} i jednostki korpusne /rozpoznawcze pułki pancerne, brygady powietrzno-desantowe, oddziały wojsk raketowych i artylerii oraz oddziały śmigłowców transportowych i przeciwpancernych/. W okresie pokoju w skład istniejących obecnie dwóch grup armii na SE TDW wchodzi następujące korpusy armijne: w PGA: 1KA/H/, 1KA/WB/, 1KA/B/, 1KA/NZ/, (w CGA: 5 i 7KA/A/^{4/}, 2 i 3KA/NZ/.

Na czas wykonywania zadania bojowego korpusowi armijnemu przydziela się następującą ilość ładunków jądrowych:

- amerykańskiemu KA - 300 do 625;
- zachodniemieckiemu KA - 175 do 300;
- brytyjskiemu KA - 175 do 200.

Moc poszczególnych ładunków jądrowych przydzielanych korpusowi armijnemu waha się w granicach 0,08 do 150 kt. W przydzielonej korpusom armijnym ilości ładunków jądrowych 65-70% stanowi amunicja jądrowa o mocy do 1kt, 20-30% ładunki o mocy 2 do 5 kt i 5-10% ładunki o mocy powyżej 10 kt.

Należy podkreślić, że przedstawione wyżej normy przydziału amunicji jądrowej dla korpusów armijnych NATO odnoszą się zarówno do działań zaczepnych, jak i obronnych początkowego okresu wojny i na najważniejszych kierunkach operacyjnych. Na kierunkach drugorzędnych korpusy armijne mogą otrzymać znacznie mniejsze przydziały lub nie otrzymać w ogóle ładunków jądrowych. Również w toku wojny normy przydziału ładunków jądrowych ulegną poważnemu zmniejszeniu ze względu na wyczerpanie zapasów amunicji jądrowej oraz poniesionych strat.

3/ Korpus armijny Stanów Zjednoczonych tzw. strukturze typu "90" może posiadać od dwóch do pięciu dywizji, w tym 1-2 dywizje pancerne, 1-2 zmechanizowane i jedną piechoty lub lekką dywizję piechoty.

4/ W czasie wojny 5 i 7KA są podporządkowane 7AP/A/.

Do wsparcia korpusów armijnych Stanów Zjednoczonych przewiduje się wydzielenie 220-280 samolotów, Wielkiej Brytanii, Republiki Federalnej Niemiec, Belgii i Holandii - do 150 samolotów na dobę. /Natomiast na korzyść dywizji pierwszego rzutu we wszystkich państwach NATO - od 110 do 140 samolotów na dobę/.

Do prowadzenia rozpoznania wydziela się 10-15% ogólnego limitu samolotów lotnictwa taktycznego.

2. KORPUS ARMIJNY W NATARCIU

Korpus armijny traktuje się w siłach zbrojnych państw NATO - jak już wspomniano - jako wyższy związek taktyczny. Podczas rozpatrywania problematyki związanej z natarciem, takiego szczebla organizacyjnego sił i środków walki państw NATO ważne jest to o tyle, że wiele aspektów tej problematyki związanych będzie nie tylko z taktyką, ale i z zagadnieniami sztuki operacyjnej - przykładając do tego nasze kryteria klasyfikowania sztuki wojennej.

Z taktyką wiąże działanie korpusu armijnego przede wszystkim formalne podporządkowanie jego zasad prowadzenia walki przez regulaminy państw NATO tej dziedzinie sztuki wojennej, przesądza o tym także praktyka dowodzenia korpusem armijnym. Ze sztuką operacyjną natomiast można byłoby kojarzyć natarcie korpusu armijnego biorąc pod uwagę skład sił i środków walki w nim występujących, a co za tym idzie i jego możliwości na polu walki.

Faktyczne nazwanie korpusu armijnego wyższym związkiem taktycznym nie oznacza zatem, że nie może on wykonywać niejednokrotnie zadań operacyjnych. Traktowanie korpusu armijnego jednak głównie w zakresie zadań i możliwości taktycznych wpływa zasadniczo na jego użycie, działania bojowe oraz powierzoną mu rolę i przeznaczone miejsce w ugrupowaniu wyższych szczebli dowodzenia.

Słusznym jest, aby przy odczytywaniu z różnorodnych źródeł i materiałów znajdujących się tam ustaleń, postanowień lub zaleceń dotyczących natarcia korpusu armijnego państw NATO, widzieć jakby dwie strony medalu: Formalne traktowanie korpusu armijnego jako wyższego związku taktycznego wraz z wszystkimi tego konsekwencjami, ale także potencjalnie duże jego możliwości bojowe, różnorodność sił i środków w nim występujących oraz istniejącymi uwarunkowaniami jego podporządkowania mogącego spowodować wykonywanie przez niego zadań operacyjnych.

2.1. Rola i miejsce korpusu armijnego w operacji zaczepnej.

Rola korpusu armijnego sił zbrojnych głównych państw NATO w operacji zaczepnej wynika bezpośrednio z możliwości bojowych takiej ilości sił i środków walki, jaka wchodzi w jego skład. Może on bowiem liczyć od około 40 tys. /1KA/H// żołnierzy do 140 tys. /1KA/NZ//, a ponadto od około 300 /1KA/H/ do 650 dział i moździerzy, 350 /1KA/B/ do prawie 1200 czołgów /1KA/NZ/ i około 250 /1KA/B/ do 2100 BWP i transporterów opancerzonych /1KA/NZ/. O potencjale bojowym korpusu armijnego głównych państw NATO decydują w dużej mierze środki przenoszenia broni jądrowej, w tym rakiety LANCE występujące w każdym z korpusów sił zbrojnych głównych państw NATO oraz śmigłowce przeciwpancerne /szturmowe/.

Siły i środki walki korpusu armijnego NATO pozwalają na wyznaczanie mu zasadniczych zadań w operacji zaczepnej GA i zadania te składają się właśnie na dużą rolę tego wyższego związku taktycznego zarówno w planach operacyjnych grup armii, jak i na konkretnych kierunkach operacyjnych SE TDW. W zamiarach dowódców związków operacyjnych w ewentualnej przyszłej wojnie rola korpusu armijnego będzie oczywiście odpowiednio wykorzystywana. Będą one przede wszystkim realizowały zasadnicze zadania grupy armii w operacji zaczepnej będąc w pierwszym rzucie, na głównym lub pomocniczym kierunku natarcia. Potencjał bojowy korpusu armijnego NATO umożliwia także wykorzystywanie go jako drugi rzut /odwód/ grupy armii, lub armii polowej. W pełni mogą być także wykorzystane możliwości korpusu armijnego na samodzielnym kierunku /przykład JKA, który tym samym wykonuje bardziej zadania operacyjne niż taktyczne/.

*Przeznaczony do
korpusu*

Korpus nacierający w pierwszym rzucie operacyjnym grupy armii będzie przeznaczony do rozbicia głównego zgrupowania sił przeciwnika, zniszczenia jego środków napadu jądrowego, obrony przeciwlotniczej, odparcia przeciwuderzeń odwodów operacyjnych oraz uchwycenia ważnych rejonów, obszarów znajdujących się na głębokości zadania bliższego grupy armii. Będą to zadania ważące zasadniczo na osiągnięciu celu operacji zaczepnej grupy armii.

W wypadku wykorzystywania korpusu armijnego na kierunku pomocniczym, będzie on najprawdopodobniej wykonywał zadania polegające na zabezpieczeniu operacji zaczepnej grupy armii realizowanej na jej kierunku głównego uderzenia.

Korpus armijny, który znajdzie się w drugim rzucie /odwodzie/ grupy armii będzie najczęściej wykorzystywany do rozwinięcia operacji zaczepnej na kierunku zarysowującego się powodzenia lub na nowym kierunku operacyjnym.

Rola i miejsce korpusu armijnego w operacji zaczepnej grupy armii może ulegać zmianie. Związane to będzie np. z przeniesieniem kierunku głównego uderzenia grupy armii; korpus armijny może otrzymać wtedy inne zadanie, mniej lub bardziej ważne od poprzedniego. Można jednak orzeczyć bardzo prawdopodobnie w tym względzie, że rola i miejsce korpusu armijnego będą zawsze w stopniu należyтым odpowiadały jego optymalnym możliwościom bojowym.

2.2. Treść i głębokość zadań bojowych.

Rola i miejsce każdego z korpusów armijnych państw NATO występujących na ŚE TDW są zdeterminowane w zasadzie w początkowym etapie wojny istniejącymi planami rozwinięcia operacyjnego i ewentualnymi celami wojny. Rozwój działań bojowych i istniejące sytuacje operacyjno-taktyczne mają natomiast wpływ na przewidywane możliwe treści i głębokości zadań w natarciu. Będą one uwzględniały także skład bojowy konkretnego korpusu armijnego oraz stan ukończenia. Wprawdzie bowiem elementem pierwotnym dla stawianych korpusowi zadań jest cel operacji zaczepnej i zamiar dowódcy grupy armii /armii polowej/, to jednak podczas stawiania wspomnianych zadań będzie się uwzględniało, wynikające chociażby z najogólniejszych kalkulacji, możliwości konkretnego korpusu armijnego, głównie ze względu na zasadę ekonomii sił i środków.

Treść zadań i ich głębokość w natarciu korpusu armijnego będzie także uwzględniała charakter obrony, ugrupowanie przeciwnika, stan jego sił i środków walki oraz fakt prowadzenia działań bojowych z użyciem broni jądrowej bądź też bez jej użycia.

Regulaminy sił lądowych armii państw członkowskich NATO podkreślają, że we współczesnych warunkach należy wyznaczyć wojskom pasy natarcia o takiej szerokości, aby zapewnić im możliwość stworzenia dostatecznie silnych zgrupowań uderzeniowych i realnego wykonania postawionych zadań. Takie podejście świadczy o elastyczności i nie trzymaniu się sztywnych norm przy wyznaczaniu korpusowi armijnemu zadań w natarciu; jest wynikiem realistycznej oceny warunków na przewidywanym polu walki, nawiązuje także do zróżnicowanego składu korpusów armijnych poszczególnych państw, jak i ich - obiektywnie - zróżnicowanej roli i miejsca w ewentualnych działaniach zaczepnych na kierunkach operacyjnych SE TDW.

Obserwacja prowadzonych ćwiczeń w siłach zbrojnych państw NATO pozwala na przyjmowanie najbardziej prawdopodobnych norm co do głębokości zadań, szerokości pasów natarcia oraz typowego ugrupowywania korpusów armijnych w tego rodzaju działań bojowych; są one różne dla korpusów armijnych poszczególnych państw. Zestawienie tych norm przedstawia tabela nr 1. Tempo natarcia przy przełamywaniu obrony wynosi 20-25 km/dobę, a podczas rozwijania natarcia w głębi operacyjnej 40-45 km/dobę.

Tabela 1

NORMY OPERACYJNO-TAKTYCZNE W NATARCIU KORPUSU ARMIJNEGO NATO

Wyszczególnienie charakterystycznych norm taktyczno-operacyjnych w natarciu KA	USA	RFN	WIELKA BRYTANIA	Ogólnie przyjmuje się w NATO
Szerokość pasa /w km/	40-80	50-80	40-60	40-80
Głębokości zadań				
- bliższego	35-40	40-60	do 40	30-60
- dalszego /w km/	100-150	100-150	80-100	70-200
Głębokość ugrupowania bojowego /w km/	50-60	60-100	120-150	80-100
Oddalenie SD od czoła pierwszorzutowych oddziałów /w km/				
WSD	8-15	8-10		10-30
SD	20-30	20-30	20-30	20-50
TSD	30-80	50-80		50-80

2.3. Ugrupowanie bojowe.

Korpusy armijne państw NATO będą najprawdopodobniej ugrupowywane tak, by zapewnić stworzenie odpowiednio silnego pierwszego rzutu do wykonania zdecydowanego uderzenia w celu osiągnięcia powodzenia już w początkowej fazie natarcia. Ugrupowanie sił i środków powinno zapewnić uzyskanie na głównym kierunku uderzenia sześciokrotnej przewagi nad przeciwnikiem, Stwierdza się, że "przedstawiony stosunek sił nie jest - rzecz jasna - obowiązujący, wyraża on to co jest pożądane". Zaś wymaganą przewagę można osiągnąć również m.in. przez zaskoczenie, uderzenie i szybkość działania^{5/}. Szczegółowe ustalenia co do konkretnego ugrupowania bojowego danego korpusu armijnego w natarciu zależne będą także od tych samych elementów i warunków co powierzana mu rola i zajmowane miejsce w ugrupowaniu operacyjnym grupy armii /armii polowej/.

Najczęściej zaleca się w regulaminach państw NATO tworzenie w ramach korpusu armijnego w natarciu trzech zgrupowań wojsk, tj.: zgrupowania uderzeniowego - przeznaczonego do wykonania głównego zadania; zgrupowania pomocniczego /niekiedy dwóch takich zgrupowań/ i drugiego rzutu /odvodu/.

Analizując natomiast bardziej szczegółowe zarówno regulaminowe ustalenia, jak i praktykę w tworzeniu ugrupowania korpusu armijnego w czasie ćwiczeń, można w przypadku natarcia wyróżnić na tym szczeblu dowodzenia następujące elementy ugrupowania:

- pierwszy rzut;
- drugi rzut /odwód/;
- korpuśna grupa artylerii i rakiet;
- korpuśna grupa artylerii i rakiet przeciwlotniczych;
- odwody specjalistyczne /chemiczny, inżynieryjno-saperski/;
- taktyczny desant powietrzny.

W amerykańskich korpusach armijnych tworzy się także dodatkowo odwód środków ogniowych, a w brytyjskim - odwód pancerny.

Należy przyjmować, że korpus armijny głównych państw NATO ugrupowuje się najczęściej w dwa rzuty. Ugrupowanie w jeden rzut może być stosowane na kierunku drugorzędym, w czasie

5/ Por. reg.sił lądowych St.Zjedn.FM-100-5, s.60.

prowadzenia natarcia na szerokim froncie lub w wypadku otrzymania przez korpus armijny stosunkowo płytkiego zadania. W korpusach armijnych USA, np. przy ugrupowywaniu korpusu w jeden rzut, w odwodzie może być rozpoznawczy pułk pancerny, lub wydzielone siły i środki pierwszorzutowych dywizji. Przewiduje się także ograniczenie możliwości wykorzystania odwodów dywizyjnych przez dowódców tych ZT, które jest formą zarezerwowania któregoś z nich do dyspozycji dowódcy KA. W korpusie armijnym RFN może być wyznaczona do drugiego rzutu brygada powietrzno-desantowa i pułk śmigłowców przeciwpancernych.

Siły i środki tworzące pierwszy rzut nacierającego korpusu armijnego - najczęściej dwie, trzy dywizje /na kierunku drugorzędnym może być jedna DPanc lub rppanc/ przeznaczone są przede wszystkim do przełamania obrony przeciwnika i rozbicia jego sił broniących się w taktycznej strefie obrony. Ponadto należy przyjmować, że siły te będą wykonywały zadanie bliższe korpusu. Dla wykonania zadania dalszego natomiast pierwszy rzut korpusu armijnego zostanie wsparty poprzez wprowadzenie drugiego rzutu /odvodu/. Mogą go tworzyć jedna - dwie dywizje /w tym z reguły DPanc/. Będzie on przeznaczony do rozwijania natarcia na kierunku zarysowującego się powodzenia; może też - w razie potrzeby - zamieniać związki taktyczne wchodzące w skład pierwszego rzutu, które - wcześniej niż się spodziewano-poniosły duże straty. Jednym z znaczących zadań drugiego rzutu korpusu armijnego w natarciu będzie odpieranie kontrataków /przeciwuderzeń/ przeciwnika niezależnie od stojącego przed nim zasadniczego celu, jakim będzie opanowanie, we współdziałaniu z siłami i środkami pierwszego rzutu, rubieży /rejonu/ określonej w treści zadania dalszego korpusu armijnego.

W skład zgrupowania korpusnej grupy artylerii polowej i rakiet mogą wchodzić: dywizjony "LANCE", artyleria lufowa stanowiąca uzbrojenie jednostek artyleryjskich podległych bezpośrednio dowódcy korpusu armijnego, a najczęściej także artyleria dywizji drugiego rzutu. W tworzonym w korpusie amerykańskim odwodzie ogniowym umieszcza się jednostki śmigłowców

szturmowych; zalicza się też do niego amunicję jądrową pozostającą w dyspozycji dowódcy korpusu.

Do odwodu pancernego w brytyjskim korpusie armijnym wyznacza się najczęściej pułk czołgów, który wykorzystuje się też jako odwód przeciwpancerny.

Jako desant powietrzny /śmigłowcowy lub spadochronowy/ może być wykorzystana brygada powietrzno-desantowa lub jej część, a także pododdziały /oddziały/ zmechanizowane. Działanie desantu taktycznego wykorzystywane będzie przede wszystkim do zwiększenia tempa natarcia korpusu, poprzez wysadzanie go na tyłach broniących się wojsk przeciwnika.

Odwód inżynieryjny korpusu może skupiać od jednego do kilku batalionów inżynieryjno-saperskich, a poza tym kompanie mostowe i inne specjalistyczne pododdziały tego rodzaju wojsk. Odwód ten wykorzystuje się do zabezpieczenia skrzydeł nacierających wojsk, stawiania zapór przed kontratakującymi czołgami przeciwnika oraz do udziału w likwidacji skutków napadu jądrowego.

Inne elementy składowe struktury organizacyjnej korpusu armijnego, które nie tworzą samodzielnego członu ugrupowania bojowego w natarciu, takie jak: jednostki śmigłowców, łączności, rozpoznawcze - wykorzystuje się albo zdecentralizowanie poprzez rozdzielenie ich do wykonania specjalistycznych zadań zabezpieczających prowadzenie natarcia /np. siły i środki łączności, śmigłowce transportowe/ lub też tworzy się z nich typowe dla nich elementy bojowe /np. rozpoznawcze/, które nie wchodzi wprawdzie w skład ugrupowania bojowego, ale realizują różnorodne zadania na jego korzyść.

2.4. Prowadzenie natarcia.

Korpus armijny głównych państw NATO jest wysoce usamodzielnionym wyższym związkiem taktycznym, który ma możliwości realizacji głównych celów operacji zaczepnej grupy armii. Może on mianowicie stworzyć wymaganą przewagę nad przeciwnikiem /tj. ogólnie 4:1, a w wypadku przełamania obrony na odcinku przełamania 6:1/, zapewniającą wg regulaminów NATO-wskich, uzyskanie powodzenia w natarciu.

Zgodnie z przyjmowanymi ustaleniami korpus może przechodzić do natarcia z marszu lub z bezpośredniej styczności. W regulaminie sił lądowych Stanów Zjednoczonych FM-100-5 przewiduje się: natarcie z marszu oraz natarcie przygotowane. Natarcie przygotowane ma miejsce wówczas gdy, według oceny dowódcy, na jego kierunku znajdują się znaczne siły przeciwnika, rozwinięte na dobrze przygotowanych pozycjach obronnych. Przejście do natarcia przygotowanego może nastąpić w przypadku braku możliwości obejścia lub przełamania obrony przeciwnika z marszu lub też załamania się natarcia z marszu^{6/}. Natarcie z marszu może nastąpić bez zajmowania rejonów wyjściowych lub z zajmowaniem rejonów wyjściowych /30-40 km od rubieży wejścia do walki/.

Natarcie z bezpośredniej styczności może mieć natomiast trzy warianty: przejście do natarcia z dotychczasowego ugrupowania, natarcie po uprzednim przegrupowaniu wojsk i przejście do natarcia po zamianie wojsk będących w styczności.

Natarcie sił głównych korpusu armijnego głównych państw NATO składa się z trzech etapów: zbliżania, przełamania /włamania/ i walki w głębi. Dużą wagę przykładana się do linii wyjściowej w natarciu, którą wyznacza się w odległości 2-5 km, wyjątkowo do 7 km od przedniego skarju obrony przeciwnika w taki sposób, aby znajdowała się ona poza zasięgiem jego bezpośredniej obserwacji.

Zbliżanie.

Związane jest także najczęściej z pokonaniem pasa ubezpieczeń przeciwnika. Wcześniej jednak odpowiednio do zajmowanego położenia, siły i środki korpusu armijnego wydzielone do pierwszego rzutu rozpoczynają marsz zbliżania. Zaleca się wykonywać go w warunkach ograniczonej widoczności, najlepiej nocą.

W czasie zbliżania odbywa się także rozwijanie ugrupowania uderzeniowego, które realizuje się pod osłoną ognia własnej artylerii polowej. Natarcie sił głównych korpusu może być poprzedzone tzw. natarciem wstępnym /np. przez rppanc/ w celu zdobycia danych o przeciwniku, zaskakującego opanowania dogodnych do uderzenia sił głównych rubieży terenowych, przyczółków, likwidacji zapór przeciwnika, zdeorganizowania systemu dowodzenia, przerwania zorganizowanego przez niego systemu współdziałania itp.

6/ Por. FM-100-5, s.101.

W czasie zbliżania rozpoczyna się ogniowe przygotowanie natarcia; najczęściej z chwilą przekroczenia przez siły główne korpusu linii wyjściowej rozpoczyna się jedno z części przygotowania ogniowego, a mianowicie przygotowanie artyleryjskie. Wcześniej natomiast może być prowadzone jądrowe przygotowanie natarcia, które może trwać około 5 minut, by stworzyć tak zwany okres oczekiwania /15 minut/ do przygotowania artyleryjskiego. W tym też czasie mogą być wykonywane pojedyncze uderzenia jądrowe. Samo przygotowanie artyleryjskie będzie trwało przeciętnie około 15 minut, w tym samym zaś czasie odbywać się będzie przygotowanie lotnicze.

Jeżeli korpus armijny będzie przechodził do natarcia bez użycia broni jądrowej, wtedy artyleryjskie przygotowanie natarcia nastąpi wcześniej niż wojska osiągną linię wyjściową i będzie trwało dłużej - od 30 do 45 minut.

Przełamanie

Po zbliżeniu sił głównych korpusu do rubieży ataku następuje włamanie. Przewiduje się w NATO, że jeżeli obrona przeciwnika jest głęboko urzutowana, to włamanie może się powtarzać wielokrotnie. Przełamania zaś obrony według poglądów NATO dokona korpus armijny wtedy, gdy włamanie w ugrupowanie obronne przeciwnika jest tak głębokie, iż nie ma on żadnej możliwości odtworzenia poprzedniego położenia.

Ogólna szerokość odcinka przełamania korpusu armijnego wynosi około 8-10 km. W czasie przechodzenia zbliżania korpusu armijnego we włamanie artyleria przechodzi do artyleryjskiego wsparcia natarcia. W tym czasie też, dla utrzymania właściwego tempa natarcia korpusu, mogą być wysadzane taktyczne desanty powietrzne /najczęściej śmigłowce/ w sile do brygady, na głębokości zadania bliższego korpusu. W tej fazie natarcia przewiduje się, że korpus armijny będzie zmuszony do odparcia kontrataku.

Drugi rzut korpusu armijnego przewiduje się wprowadzać do walki po wykonaniu zadania bliższego /przeciętnie na głębokości od 35 do 60 km od rubieży wejścia korpusu do walki/. Uwzględniając zatem średnie tempo natarcia podane wcześniej, należy liczyć się z tym, że drugi rzut będzie najprawdopodobniej wprowadzany do walki w drugim dniu natarcia.

Wprowadzenie do walki drugiego rzutu może spowodować wyciągnięcie jednej dywizji z pierwszego rzutu dla odtworzenia drugiego rzutu. Korpusy amerykańskie, brytyjskie i belgijski mogą otrzymać w trakcie natarcia nowosformowane dywizje odwodowe.

Walka w głębi

Rozpoczyna się najczęściej na rubieży zadania bliższego i również odbywa się płynnie po zakończeniu włamania. Ma na celu ostateczne rozbitcie wojsk przeciwnika w głębi i opanowanie rubieży /obiektów/ zabezpieczających wykonanie całości zadania przez korpus armijny. Walkę w głębi prowadzi się na wybranych kierunkach. W tej fazie natarcia, dla uchwycenia obiektów /rubieży/ mających duże znaczenie dla rozwijania powodzenia, przewiduje się dalsze, szerokie wykorzystywanie taktycznych desantów powietrznych.

Szczególnie dużą rolę w tej fazie natarcia powierza się dywizjom pancernym. Mogą one bowiem przekształcić walkę w głębi w najbardziej korzystną formę, a mianowicie w pościg. Można go również prowadzić na szerokim froncie, przegrupowując siły główne jednocześnie na dogodnych dla siebie kierunkach. Walkę w głębi przewiduje się prowadzić z maksymalnym natężeniem sił i środków, nieprzerwanie w dzień i w nocy. Po wyjściu sił i środków stanowiących pierwszy rzut korpusu armijnego na rubież zadania dalszego - niezależnie od tego, czy korpus otrzyma nowe zadanie, czy też nie, wojska przystępują do umacniania się na opanowanej rubieży.

3. KORPUS ARMIJNY W OBRONIE

3.1. Rola, miejsce i zadania korpusu armijnego w obronie.

Korpus armijny sił lądowych broni się zwykle w składzie grupy armii /armii polowej/. Może prowadzić obronę samodzielnie lub znajdować się w odwodzie grupy armii.

Działając w składzie grupy armii /armii polowej/ korpus z zasady znajduje się w jej pierwszym rzucie i broni się na głównym lub drugorzędnym kierunku. W pierwszym rzucie na głównym kierunku wykonuje podstawowe zadania, odpierając nacierającego przeciwnika. Obrona korpusu armijnego zajmuje ważne miejsce w strefie obrony grupy armii /armii polowej/, ponieważ ma on za zadanie utrzymanie przedniej części strefy obrony, która ma decydujące znaczenie dla skuteczności obrony grupy armii /armii polowej/.

Korpus armijny, w początkowym okresie działań wojennych, może wykonywać następujące zadania:

- osłaniać ważny kierunek /rejon/ w strefie grupy armii /armii polowej/, na którym możliwe jest natarcie większych sił przeciwnika;
- utrzymywać ważną rubież lub obiekt do chwili podejścia odwodów z głębi i ich ześrodkowania;
- odpierać przeciwuderzenia przeciwnika w toku operacji zaczepnej grupy armii /armii polowej/ lub osłaniać jej skrzydło.

3.2. Ugrupowanie bojowe korpusu armijnego w obronie.

Ugrupowanie bojowe korpusu armijnego w obronie ma na celu maksymalne wykorzystanie możliwości bojowych wojsk, sprzętu i uzbrojenia oraz warunków terenowych dla skutecznego zwalczania sił przeciwnika i wykonaniu zadania przy minimalnych stratach w siłach i środkach wojsk własnych. Według poglądów amerykańskich dowódca powinien dokonać koncentracji swoich sił i środków w taki sposób, aby uzyskać stosunek jak 1 do 3 na kierunku głównego uderzenia przeciwnika. Silne wsparcie lotnicze i artyleryjskie oraz wykorzystanie warunków terenowych stwarza

możliwość prowadzenia przez krótki czas działań obronnych przy stosunku sił jak 1 do 5^{7/}.

Korpus armijny organizuje i prowadzi obronę w pasie /strefie/ o szerokości 60-150 km i głębokości 80-150 km^{8/}.

Korpus armijny działający w rejonie głównego wysiłku obrony grupy armii ugrupowuje się zwykle w dwa rzuty, a na drugorzędym kierunku nie wyklucza się ugrupowania w jeden rzut.

Do podstawowych elementów ugrupowania bojowego korpusu armijnego w obronie należą:

- pierwszy rzut;
- drugi rzut /zgrupowanie uderzeniowe/;
- korpuśna grupa artylerii i rakiet;
- korpuśna grupa artylerii i rakiet przeciwlotniczych;
- odwody specjalne /przeciwpancerny, inżynieryjny, przeciwdesantowy itp./;
- wojska osłonowe./jeżeli przewidywane jest ich wysłanie/.

Pierwszy rzut. W zależności od rodzaju obrony w pierwszym rzucie korpusu armijnego występuje: w obronie pozycyjnej /stałej/ dwie-trzy dywizje, w obronie manewrowej /aktywnej/ do dwóch dywizji. Do pierwszego rzutu przeznacza się z zasady dywizje zmechanizowane /piechoty, zmotoryzowane/, które przyjmują zwykle ugrupowanie dwurzutowe, mając w pierwszym rzucie dwie brygady, a w drugim jedną brygadę.

Głównym zadaniem pierwszego rzutu w obronie pozycyjnej jest niedopuszczenie do przełamania obrony oraz zniszczenie przeciwnika przed przednim skrajem, w obronie manewrowej - prowadzenie działań opóźniających i obronnych na kolejnych rubieżach i zmuszanie przeciwnika do wczesnego wprowadzenia do walki odwodów oraz stworzenia dogodnych warunków do wykonania kontrataków silnymi zgrupowaniami uderzeniowymi /drugim rzutem/.

7/ Por. reg.FM-100-5, s.107-108.

- 8/ Jest to norma "natowska". Normy narodowe są następujące:
- KA/A/ - szerokość pasa od 50 do 120 km; głębokość od 60 do 120 km;
 - KA/NZ/- szerokość pasa od 60 do 110 km; głębokość od 60 do 140 km;
 - KA/WB/- szerokość pasa 80 km; głębokość do 100 km.

Druzi rzut. Do drugiego rzutu wydziela się w obronie pozycyjnej jedną /rzadko dwie/ dywizje, w obronie manewrowej z reguły dwie dywizje, w tym przynajmniej jedną pancerną. Drugi rzut jest wykorzystywany w obronie pozycyjnej nie tylko do wykonywania kontrataków, ale także do pogłębienia obrony. W obronie manewrowej podstawowym zadaniem drugiego rzutu jest wykonanie kontrataków w ślad za uderzeniami jądrowymi, udział w niszczeniu przeciwnika włamującego się w obronę, odzyskanie utraconych pozycji lub stworzenie warunków przejścia do natarcia.

Drugi rzut /odwód/ korpusu armijnego rozmieszcza się z zasady za granicą rejonów tyłowych dywizji pierwszego rzutu /40-100km od przedniego skraju/.

Przy jednorzutowym ugrupowaniu bojowym korpusu armijnego, w składzie jego odwodu może być do dwóch brygad lub rozpoznawczy pułk pancerny /ten ostatni tylko w korpusie amerykańskim i brytyjskim/.

Korpusna grupa artylerii i rakiet składa się z dywizjonu pocisków rakietowych "Lance" i dywizjonów artylerii 155 mm i 203,2 mm, które rozmieszcza się w ugrupowaniu dywizji pierwszego rzutu w odległości od przedniego skraju: pociski "Lance" - 20-30 km; haubice 203,2 mm - 4-8 km; haubice 155 mm - 3-6 km..

Korpusna grupa artylerii i rakiet przeciwlotniczych jest organizowana z dywizjonów Hawk i Chaparral /amerykański KA/, pułku rakiet przeciwlotniczych Rappier /brytyjski KA/ i Roland /zachodniemiecki KA/. Zadaniem grupy jest osłona najważniejszych obiektów korpusu armijnego, takich jak stanowiska startowe rakiet i ogniowe artylerii, stanowiska dowodzenia, główne zgrupowanie wojsk, ważniejsze obiekty tyłowe /logistyczne/ i terenowe /np. mosty/. Rozmieszcza się ona w ugrupowaniu bojowym korpusu armijnego w zależności od zadań i potrzeb poszczególnymi dywizjonami /pułkami/ lub w sposób ześrodkowany.

Odwody specjalne:

- odwód przeciwpancerny stanowią pododdziały wojsk pancernych lub zmechanizowanych z określonymi środkami przeciwpancernymi /np. bataliony czołgów, kompanie przeciwpancerne/, przede wszystkim zaś pododdziały śmigłowców przeciwpancernych /w korpu-

się brytyjskim i zachodniemieckim/ i sztrumowych /w korpusie amerykańskim/. Wydzielone do odwodu pododdziały /czołgów, przeciwpancerne/ zajmują określone rejony rozmieszczenia w gotowości do rozwinięcia się na przygotowanych wcześniej rubieżach na kierunku największego zagrożenia przez czołgi przeciwnika. Mogą one być również wykorzystane do wzmocnienia obrony przeciwpancernej pierwszorzutowych batalionów /brygad/.

Śmigłowce przeciwpancerne są przeznaczone głównie do zwalczania czołgów przeciwnika na podejściach do obrony, w rejonach włamania oraz w głębi obrony.

Korpusne jednostki śmigłowców przeciwpancernych /szturmowych/ rozmieszcza się w odległości do 100 km, a dywizyjne w odległości 30-40 km od przedniego skraju obrony;

- odwód inżynieryjny może być zorganizowany z 1-2 batalionów saperów, kompanii maszyn inżynieryjnych i innych pododdziałów. Rozmieszcza się go w 1-2 rejonach w pobliżu rejonu rozmieszczenia odwodów dywizyjnych na przewidywanym kierunku głównego uderzenia przeciwnika;

- odwód przeciwdesantowy jest organizowany z zasady z oddziałów rozpoznawczych /rozpoznawczego pułku pancernego/, a gdy pułk ten jest zaangażowany do innych zadań, wówczas odwód przeciwdesantowy organizuje się z pododdziałów zmechanizowanych lub ze znajdujących się w strefie obrony korpusu pododdziałów wojsk terytorialnych. Rozmieszcza się go w rejonie rozmieszczenia odwodów korpusu. Zadaniem odwodu przeciwdesantowego jest zwalczanie taktycznych desantów powietrznych przeciwnika i likwidacja grup dywersyjno-rozpoznawczych, ubezpieczenie ważniejszych obiektów jak: stanowiska dowodzenia, urządzenia łączności, logistyczne i inne. Może on też być wykorzystany do innych zadań np. pomoc w likwidacji skutków uderzeń jądrowych, walka z partyzantką itp.

Wojska osłonowe wydziela się ze szczebla korpusu /lub dywizji/ do prowadzenia działań opóźniających w pasie przesłaniania /w przypadku jego organizowania/. Do składu wojsk osłonowych korpusu zwykle wydziela się rozpoznawcze pułki pancerne oraz

pododdziały czołgów i zmechanizowane w sile do brygady oraz pododdziały artylerii, wojsk inżynieryjnych i lotnictwa wojsk lądowych.

3.3. Struktura obrony korpusu armijnego.

Podstawowymi elementami struktury obrony korpusu armijnego są^{9/}:

- a/ pas przesłaniania;
- b/ pas /strefa/ obrony korpusu armijnego obejmująca:
 - przedni rejon obrony korpusu armijnego;
 - rejon rozmieszczenia odwodów korpuśnych;
- c/ pozycje ryglowe i blokujące;
- d/ stanowiska startowe i ogniowe rakiet i artylerii;
- e/ zapory inżynieryjne.

Pas przesłaniania stanowi formę ubezpieczenia sił głównych korpusu w obronie. Pas przesłaniania organizuje się przy braku styczności z przeciwnikiem. Jego głębokość od przedniego skraju obrony może wynosić od 10 do 60 km. Rozbudowa pasa przesłaniania i działania w nim wojsk leży w kompetencji dowództwa korpusu armijnego. W pasie przesłaniania organizuje się:

- pozycje sił osłonowych korpusu armijnego. Pozycje osłonoń we obsadzają i prowadzą w oparciu o nie działania opóźniające siły wydzielone z odwodu /drugiego rzutu korpusu/ oraz jednostki rozpoznawcze;

- rubież ubezpieczeń ogólnych w odległości do 16 /niekiedy do 50 km/ od przedniego skraju rozbudowywaną i obsadzoną przez siły wydzielone z dywizji pierwszego rzutu;

- rubież ubezpieczenia bojowego w odległości do 4 km i

- rubież ubezpieczenia bezpośredniego w odległości około 500 m od przedniego skraju.

Obie ostatnie wymienione rubieże są organizowane przez pierwszorzutowe brygady.

9/ Według poglądów brytyjskich struktura zawczasu przygotowanej obrony korpusu armijnego bez styczności z nieprzyjacielem może obejmować pas przesłaniania o głębokości do 70 km, pas przeszkód i zapór przed przednią i pośrednią pozycją, o głębokości do 30 km, pas obrony dywizji pierwszego rzutu korpusu o głębokości do 30 km i pas /rubież/ obrony drugiego rzutu korpusu w odległości do 50 km od przedniego skraju obrony.

- pas przesł.
- pas obr.
- pas zap.
- stanowiska start. rak.
- zapory inż.

W pasie przesłaniania przygotowuje się na prawdopodobnych kierunkach działania sił przeciwnika pozycje obronne, punkty oporu, stanowiska ogniowe artylerii /niekiedy również stanowiska startowe rakiet/, pola minowe, w tym jądrowe oraz zapory inżynierskie.

Celem rozbudowanego pasa przesłaniania i działających w nim wojsk jest:

- wykryć na czas ugrupowanie wojsk przeciwnika;
- powstrzymać i dezorganizować podejście jego wojsk;
- zadać wojskom przeciwnika możliwie największe straty;
- zatrzymanie wojsk przeciwnika i wprowadzenie go w błąd co do rzeczywistego przebiegu przedniego skraju obrony;
- uzyskanie na czasie dla organizacji obrony przez siły główne, zwłaszcza pierwszorzutowe dywizje korpusu armijnego.

Przedni rejon obrony korpusu armijnego zaczyna się od przedniego skraju obrony i sięga do granicy tyłów dywizji pierwszego rzutu korpusu i obejmuje: przedni rejon obrony dywizji i rejon rozmieszczenia odwodów dywizji. Głębokość przedniego rejonu obrony korpusu wynosi od 20-60 km.

Przedni rejon obrony dywizji jest rozbudowany na głębokość od 10-30 km od przedniego skraju w głąb ugrupowania bojowego i obsadzają go pierwszorzutowe brygady dywizji pierwszego rzutu korpusu tworząc brygadowe rejony obrony. Rozbudowuje się w nich batalionowe rejony obrony, kompanijne rejony obrony oraz plutonowe punkty oporu przygotowane do obrony okrężnej, rejony stanowisk startowych i ogniowych rakiet i artylerii, pozycje ryglowe i blokujące oraz system zapór inżynierskich.

Rejon rozmieszczenia odwodów dywizyjnych wydziela się w odległości od 15 do 40 km od przedniego skraju obrony za tyłową granicą brygad pierwszego rzutu dywizji.

Rejon rozmieszczenia odwodów korpusowych stanowi pas terenu od tyłowych granic dywizji pierwszego rzutu do granic tyłowych korpusu w odległości 40-60 /100/ km od przedniego skraju obrony.

Rejon ten nie rozbudowuje się tak intensywnie pod względem inżynieryjnym. Przygotowuje się w nim drogi i rubieże rozwinięcia do wykonania kontrataku oraz stanowiska startowe rakiet.

Pozycje ryglowe i blokujące rozbudowuje się przede wszystkim między przednim rejonem obrony a rejonem rozmieszczenia odwodów korpuśnych /i dywizyjnych/. Mają one na celu zatrzymanie natarcia zgrupowań uderzeniowych przeciwnika i utrudnienie im manewru oraz zmuszenie do ześrodkowania w rejonach, na które przewiduje się uderzenia bronią jądrową i środkami konwencjonalnymi. Podobne zadanie mają do spełnienia zapory inżynieryjne /konwencjonalne i jądrowe/.

3.4. Prowadzenie działań obronnych przez korpus armijny.

a/ Działania w pasie przesłaniania

Według założeń dowództwa NATO działania w pasie przesłaniania w początkowym okresie wojny mają stanowić pierwszą fazę operacji obronnej.

Walkę sił prowadzących działania w pasie przesłaniania cechuje:

- szybkie i zdecydowane działanie, wsparte silnym ogniem;
- skupienie głównego wysiłku na niszczeniu czołgów;
- aktywne i uporczywe prowadzenie walki, przy częstej zmianie rodzaju działań bojowych i pełnym wykorzystaniu właściwości obronnych terenu i zapór;
- liczne zwroty zaczepne oddziałów i pododdziałów;

W pasie przesłaniania pierwsze nawiązują walkę z przeciwnikiem wojska osłonowe korpusu armijnego, które prowadzą działania opóźniające na szerokim froncie, broniąc kolejno przygotowanych pozycji na kierunkach natarcia przeciwnika. Pozycje wyznacza się najczęściej za przeszkodami terenowymi i w takim miejscu, aby były dogodnie do obrony przeciwpancernej i oddalone od siebie tak, aby z jednej strony - wojska prowadzące działania opóźniające mogły wycofać się na kolejną rubież, a z drugiej - aby odległość między tymi pozycjami zmuszała przeciwnika przed rozpoczęciem natarcia na kolejną rubież, do zmiany stanowisk ogniowych artylerii i przegrupowania sił i środków.

W czasie walk w pasie przesłaniania dużą rolę spełnia artyleria, lotnictwo taktyczne i lotnictwo sił lądowych wykonując uderzenia środkami konwencjonalnymi, a w wypadku stosowania BMR również jądrowymi na główne zgrupowania uderzeniowe przeciwnika celem ich niszczenia, opóźniania i dezorganizowania działań. W tym etapie w szerokim zakresie wykorzystuje się wszelkiego rodzaju zapory inżynierskie. Prowadząc walkę na kolejnych rubieżach wojska osłonowe wycofują się w kierunku rubieży ubezpieczeń ogólnych, a po ich przekroczeniu, odchodzą do wyznaczonych rejonów odwodu korpusu.

Na rubieży ubezpieczeń ogólnych walkę z przeciwnikiem przejmują wydzielone do działania na tej rubieży siły /pododdziały rozpoznawcze i zmechanizowane dywizji pierwszorzutowej/ prowadząc również działania opóźniające. Ostatnią ich pozycją powstrzymywania przeciwnika jest rubież ubezpieczeń bojowych, na której wspólnie z pododdziałami ubezpieczenia bojowego stawiają maksymalny opór, aby wprowadzić w błąd przeciwnika co do rzeczywistego przedniego skraju obrony. Na skutek przeważających sił przeciwnika, pododdziały wycofują się pod osłoną ubezpieczeń bezpośrednich: siły ubezpieczenia ogólnego do odwodu /drugiego rzutu/ dywizji pierwszego rzutu, natomiast pododdziały ubezpieczenia bojowego do odwodu /drugiego rzutu/ pierwszorzutowych brygad.

Dowództwo sił lądowych NATO przyjmuje, że działania bojowe mogą być prowadzone w pasie przesłaniania w ciągu 1-2 dni. Zakłada się, że przy prawdopodobnym stosunku sił od 1:3 do 1:6 na korzyść przeciwnika nacierające jego wojska powinny ponieść straty w tym pasie do sześciu razy większe niż wojska prowadzące działania obronne.

Z chwilą podejścia przeciwnika do przedniego skraju obrony sił głównych korpusu armijnego dalsze prowadzenie walki będzie zależeć od rodzaju obrony.

b/ Walka o przedni rejon obrony.

Przedni rejon obrony /określony w regulaminie FM-100-5 jako "główny rejon obrony"/ znajduje się bezpośrednio za pasem przesłaniania i w nim będzie rozgrywana główna walka obronna.

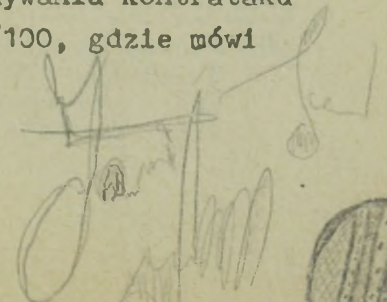
4. Kuch
6. Kuch
7. T 6+6
Dobrych
Koszyki
Stanczyk

W obronie pozycyjnej cały wysiłek korpusu armijnego skupi się na załamaniu natarcia przeciwnika przed przednim skrajem i utrzymaniu rejonów obrony pierwszorzutowych brygad dywizji pierwszego rzutu. Walka o utrzymanie rejonów obrony brygad charakteryzuje się uporczywą obroną zawczasu przygotowanych pozycji przez dywizje pierwszorzutowe przy dobrze zorganizowanym systemie ognia i zapór inżynierskich.

Do zasadniczych przedsięwzięć mających na celu zerwanie natarcia lub osłabienie jego uderzenia, zalicza się kontrprzygotowanie, które polega na wykonaniu uderzeń bronią jądrową, lotnictwem i ogniem artylerii na główne zgrupowanie wojsk przeciwnika przed rozpoczęciem przez nie natarcia, a w wypadku wcześniejszego prowadzenia walki w pasie przesłaniania wykonanie uderzeń ogniowych po zatrzymaniu przeciwnika przed przednim skrajem obrony.

Odpieranie ataków przeciwnika i walka o utrzymanie przedniego rejonu obrony należą do najbardziej zaciętych i intensywnych działań korpusu armijnego. Zadanie dywizji pierwszego rzutu w tym okresie walki polega na zadaniu przeciwnikowi maksymalnych strat i utrzymaniu ważnych rejonów.

Drugie rzuty /odwody/ szczególnie brygad i dywizji będą wykorzystywane przede wszystkim do wzmocnienia obrony pierwszego rzutu i pogłębienia obrony na kierunku głównego uderzenia /włamania/ przeciwnika, w celu zatrzymania - na zawczasu przygotowanych rubieżach /pozycjach/ - natarcia przeciwnika, zadania mu dużych strat, skanalizowania jego działań lub zmuszenia do koncentracji sił w wybranych rejonach, a następnie - rozbicia zmasowanym ogniem. Kontrataki są wykonywane w sytuacji, gdy w ich wyniku istnieje realna szansa odtworzenia poprzedniego położenia i zniszczenia przeciwnika w rejonie włamania. W regulaminie FM-100-5 stwierdza się, że "... kontrataki powinny być wykonywane tylko wtedy, gdy istnieje pewność, że osiągnięte korzyści przewyższą poniesione ryzyko..." oraz "... kontratak którego celem będzie odzyskanie utraconego terenu, nie powinien się różnić od natarcia". Podobna zasada wykonywania kontrataku ujęta jest w regulaminie Bundeswehry HDV 100/100, gdzie mówi się o "zachowaniu ekonomiki sił".

Przewiduje się, że korpus armijny może wykonać kontratak w sytuacji zagrożenia przełamania obrony pierwszorzutowych brygad. Kontratak korpuśny może być wykonany samodzielnie lub - jeżeli wymaga tego sytuacja wcześniej - z udziałem drugich rzutów /odwodów/ dywizji pierwszego rzutu.

Kontrataki wspiera się uderzeniami jądrowymi, lotnictwem, śmigłowcami szturmowymi /przeciwpancernymi/ i ogniem artylerii.

Jeżeli przeciwnik włamał się na dwóch kierunkach, zaleca się blokować jego siły odwodami dywizji i po wprowadzeniu do walki drugiego rzutu /odvodu/ korpusu wspólnie likwidować włamanie.

Po przywróceniu początkowego położenia dywizja kontratakująca może zostać zluzowana i ponownie skierowana do drugiego rzutu /odvodu/ korpusu celem odtworzenia zdolności bojowej.

Jeżeli przeciwnik nie zostanie zatrzymany na rubieży /w rejonie/ obrony drugiego rzutu korpusu armijnego, zdoła utrzymać wysokie tempo natarcia oraz przewagę, wówczas korpus armijny może - za zezwoleniem dowódcy grupy armii - przejść do działań odwrotowych^{10/}.

W obronie manewrowej, w której zakłada się czasową utratę terenu na określoną głębokość i na określonym kierunku, dywizje pierwszego rzutu korpusu armijnego prowadzą działania opóźniające i obronne na kolejnych rubieżach zmuszając przeciwnika do wczesnego wprowadzenia do walki odwodów i wciągając go w przygotowane rejony, w których planuje się obezwładnienie jego sił bronią jądrową, lotnictwem i zniszczenie kontratakami,

Podstawowym zadaniem drugiego rzutu /zgrupowania uderzeniowego/ jest wykonanie kontrataku. W obronie manewrowej kontrataki są decydującym etapem walki obronnej. Powinny one być wykonane w momencie zatrzymania przeciwnika, a w szczególności wtedy, gdy jego wojska nie zdołały się jeszcze przegrupować i wzmocnić na opanowanych rubieżach.

Dywizje drugiego rzutu /zgrupowania uderzeniowego/ otrzymują większy przydział amunicji jądrowej, którą wykorzystuje się do wykonania uderzeń na włamujące się w obronę korpusu armijnego wojska przeciwnika oraz dla wsparcia kontrataków. Kontrataki

10/ Według regulaminu HDV 100/100 "działania opóźniające".

Działania odwrotowe stanowią wg poglądów NATO - obok natarcia i obrony - samodzielny rodzaj działań i nie są przedstawione w niniejszym opracowaniu.

poprzedzane są uderzeniami jądrowymi ściśle powiązanymi z działaniami lotnictwa i ogniem artylerii. Należy przy tym dążyć do uzyskania chociażby lokalnej przewagi w powietrzu celem wzbromienia lotnictwu przeciwnika oddziaływania na zgrupowania uderzeniowe wykonujące kontrataki.

Dywizje stanowiące zgrupowanie uderzeniowe /kontratakujące/ wychodzą z rejonów z takim wyliczeniem, aby do chwili wykonania uderzeń jądrowych /20-30 minut przed rozpoczęciem kontrataków/ i lotniczych mogły zakończyć rozwijanie oddziałów pierwszego rzutu na wyznaczonej rubieży. Dywizje wykonują zwykle kontratak w ugrupowaniu dwurzutowym, mając w pierwszym rzucie dwie, a w drugim jedną brygadę. Równocześnie z dywizjami będącymi w drugim rzucie /zgrupowaniu uderzeniowym/ do kontrataków przechodzą - o ile dysponują odpowiednio silnymi odwodami - dywizje będące w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem.

4. LOTNICZE WSPARCIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH KORPUSU ARMIJNEGO.

4.1. Lotnictwo taktyczne.

Wsparcie lotnicze wojsk korpusu prowadzi się na głębokość 100-160 km od przedniego skraju wojsk własnych. W ramach tego wsparcia wyodrębnia się jeszcze bezpośrednio wsparcie lotnicze prowadzone na głębokość do około 50 km i izolację pola walki prowadzoną na głębokość od 60 do 160 km.

Cele naziemne przeciwnika znajdujące się na głębokości 1-5 km od przedniego skraju wojsk własnych mogą być zwalczane przez lotnictwo tylko w warunkach zorganizowanego naprowadzania samolotów.

Celem wsparcia lotniczego wojsk korpusu armijnego jest wyeliminowanie z walki silnych zgrupowań wojsk lądowych, szczególnie pancernych, środków raketowych i artyleryjskich, naruszenie ugrupowania bojowego i osłabienie osłony przeciwnika.

Rozróżnia się dwa rodzaje wsparcia lotniczego:

- z awansu planowane;
- na wezwanie z pola walki.

Z awansu planowane wsparcie lotnicze jest uważane za rodzaj podstawowy i wydziela się na nie do 75% samolotolotów z ogólnego limitu wysiłku przydzielonego korpusowi armijnemu. Zadania w tym rodzaju wsparcia ujmowane są w planie wsparcia ogniowego korpusu armijnego. Jednostki lotnictwa taktycznego otrzymują zadania w czasie nie krótszym niż 4 godziny przed wykonaniem uderzenia lub rozpoznania.

Wsparcie lotnicze na wezwanie z pola walki jest realizowane w toku działań bojowych w celu zaspokojenia potrzeb sił lądowych w przypadkach, w których wcześniejsze planowanie jest niemożliwe. Ten rodzaj wsparcia jest realizowany po upływie 2-2,5 godziny od momentu złożenia zapotrzebowania przez określony szczebel dowodzenia.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze na wezwanie z pola walki może być realizowane dwoma sposobami:

- z położenia dyżurowania na lotniskach;
- z położenia dyżurowania w powietrzu.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze z położenia dyżurowania na lotniskach charakteryzuje się tym, że samoloty znajdujące się na ziemi w pełni przygotowane do lotu, z podwieszonymi bombami i pociskami oraz załadowane amunicją w gotowości do startu po upływie 15 minut od chwili otrzymania zadania bojowego. Znajdujące się w gotowości do startu samoloty posiadają zróżnicowane warianty uzbrojenia, aby można było wykonać uderzenia na różne obiekty.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze z położenia dyżurowania w powietrzu charakteryzuje się tym, że grupa samolotów lotnictwa taktycznego dyżuruje w powietrzu w rejonie działań bojowych, utrzymując łączność z właściwymi elementami naprowadzania lotnictwa. Ten sposób bezpośredniego wsparcia umożliwia szybkie reagowanie na potrzeby sił lądowych szczególnie w warunkach szybko zmieniającej się sytuacji np. w boju spotkaniowym. W takim przypadku zapotrzebowania są realizowane po upływie około 15 minut.

Planowanie działań lotnictwa taktycznego w celu wsparcia wojsk korpusu armijnego odbywa się w ramach przyznanego limitu. Na szczeblu korpusu armijnego planowaniem zajmuje się ośrodek bezpośredniego wsparcia lotniczego. Planując zadania lotnictwa w ramach wsparcia, dowódcy korpusów armijnych są odpowiedzialni za określenie czasu wykonania wsparcia, celów które mają być niszczone oraz pożądaných efektów uderzenia. Dowódca lotniczy odpowiedzialny za wykonanie zadania ponosi natomiast odpowiedzialność za określenie rodzaju sił i amunicji niezbędnych do uzyskania efektu niszczenia wymaganego przez dowódcę korpusu armijnego.

4.2. Lotnictwo sił lądowych.

Na szczeblu korpusu armijnego Stanów Zjednoczonych lotnictwo sił lądowych zorganizowane jest w brygady śmigłowców. W skład brygady wchodzi batalion śmigłowców szturmowych i batalion śmigłowców różnego przeznaczenia.

Jednostki śmigłowców bojowych Stanów Zjednoczonych stanowią pododdziały i oddziały manewrowe mające na celu zwiększenie możliwości sił lądowych w zakresie realizacji planu działań bojowych.

Na szczęblu korpusu armijnego RFN lotnictwo sił lądowych zorganizowane jest w pułki śmigłowców o różnym przeznaczeniu. Do ich głównych zadań zalicza się zwalczanie broni pancernej i transport powietrzny.

Korpusne jednostki lotnictwa sił lądowych rozmieszcza się w odległości do 100 km od przedniego skraju wojsk własnych /dywizyjne 30-40 km/.

Podstawowym zadaniem śmigłowców szturmowych jest obezwładnianie i niszczenie pancernych i zmechanizowanych oddziałów i pododdziałów stanowiących drugie rzuty lub odwody głównie w trakcie wykonywania kontrataków. Ponadto mogą one zwalczać inne obiekty pola walki i wspierać desanty powietrzne.

Śmigłowce szturmowe amerykańskich sił lądowych w trakcie realizacji zadania wsparcia wojsk są używane z zasady we współdziałaniu ze śmigłowcami rozpoznawczymi i to zarówno do wykonywania zadań nad ugrupowaniem wojsk własnych jak i przeciwnika.

Śmigłowce przeciwpancerne RFN i Wielkiej Brytanii traktowane są jako środek przeciwpancerny. Stąd też oprócz specyficznych cech śmigłowca, wyróżniają się one "taktyką" działania. W odróżnieniu od śmigłowców szturmowych prowadzą one działania znad własnego terenu lub w lukach /na skrzydłach/ wojsk.

W czasie wspierania sił lądowych przez korpusne jednostki śmigłowców szturmowych lub przeciwpancernych zaleca się ich wykorzystanie tzw. sposobem "jednej trzeciej". Polega on na tym, że w przypadku użycia batalionu lub grupy śmigłowców, jedna kompania /eskadra/ jest zaangażowana w walce, podczas gdy w tym samym czasie - druga kompania /eskadra/ przelatuje do rejonu działań bojowych lub z powrotem, a trzecia - przygotowuje się do działań w rejonach wysuniętych. Dzięki takiemu systemowi rotacji pododdziałów określone cele na polu walki można utrzymywać niemal pod ciągłym ogniem.

Zadania dla korpusnych jednostek śmigłowców szturmowych lub przeciwpancernych stawiają dowódcy korpusów podając m.in. czas, miejsce i oczekiwany rezultat działań. Dowódcy jednostek lotniczych na podstawie otrzymanego zadania określają sposób jego wykonania i elementy zabezpieczenia.

W razie bezpośredniego zagrożenia bronią pancerną przeciwnika śmigłowce szturmowe lub przeciwpancerne na rozkaz dowódcy korpusu armijnego wykonują start^{do} wyznaczonego wcześniej rejonu /rubieży/ gdzie zajmują stanowiska ogniowe. Z chwilą zaistnienia dogodnych warunków tzn. kiedy cele pancerne znajdują się w zasięgu ognia, następuje odpalenie rakiet przeciwpancernych. Rubież ataku, w każdym przypadku winna znajdować się w najdogodniejszych warunkach terenowych, a stanowiska ogniowe śmigłowców zapewniać dobrą obserwację pola walki, możliwość kierowania pociskiem na torze lotu, a jednocześnie stwarzać dobre warunki maskowania śmigłowca.

Prawdopodobieństwo zniszczenia czołgu przez jeden pocisk z maksymalnej odległości wynosi: TOW - 0,69, HOT - 0,59, Hellfire - 0,8-0,9,

ZAKOŃCZENIE

Korpus armijny odgrywa ważną rolę w realizacji zadań w operacji zaczepnej i obronnej grupy armii /armii polowej/. Dysponuje on - oprócz ogólnowojskowych pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych - szeregiem jednostek wsparcia zwiększającymi jego możliwości manewrowe /w tym manewrowość powietrzną/, obrony przeciwpancernej /śmigłowce szturmowe i przeciwpancerne/, obrony przeciwlotniczej. Rzutuje to na możliwości bojowe korpusu armijnego, formy i metody wykorzystania sił i środków w walce.

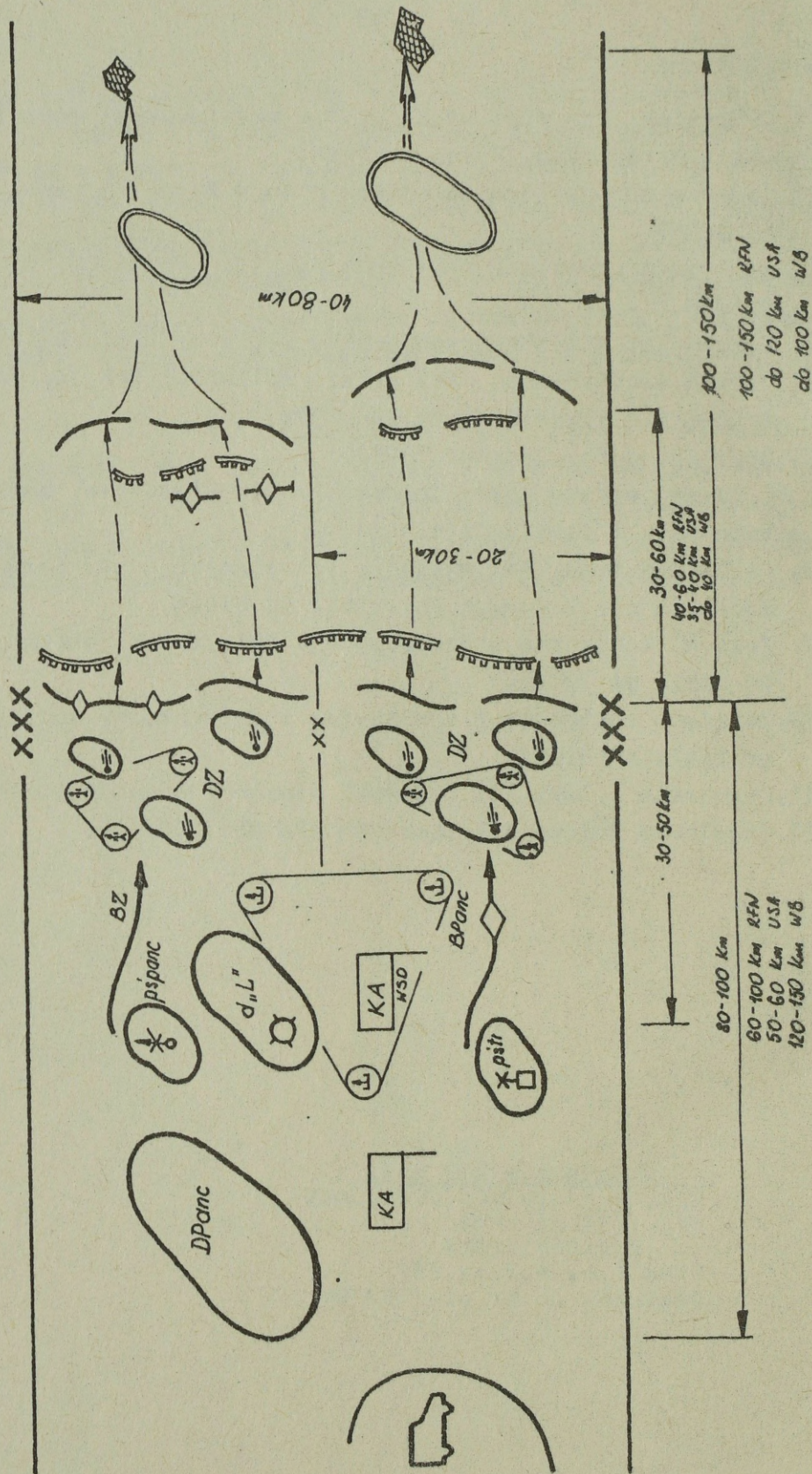
Należy mieć na uwadze fakt, że szereg komponentów składających się na możliwości bojowe, zasady i sposoby działania wojsk korpusu armijnego ulegają i będą ulegać zmianom i modyfikacjom. Zmiany te należy na bieżąco śledzić, zapoznawać się z doświadczeniami z ćwiczeń wojsk NATO oraz studiować dostępną literaturę fachową.

BIBLIOGRAFIA

1. Cupryniak K.: Grupa armii NATO w podstawowych rodzajach działań bojowych, Warszawa 1986.
2. Informator o siłach zbrojnych Stanów Zjednoczonych, nr bibl. pf 22264.
3. Informator o siłach zbrojnych Wielkiej Brytanii, nr bibl. 021840.
4. Kompendium sił zbrojnych państw NATO, nr bibl. 021818.
5. Obrona terytorialna RFN, Danii, Holandii, Belgii, Wielkiej Brytanii i Francji, Warszawa 1979.
6. Operacje i boj, Moskwa 1983.
7. Siły powietrzne NATO. Charakterystyka, zadania, możliwości, bazowanie i zasady działania.
8. Struktura typu "86" związków taktycznych i oddziałów amerykańskich sił lądowych, nr bibl. pf 21414.
9. Związki taktyczne i operacyjne w działaniach obronnych, nr bibl. pf 19185.
10. Związki taktyczne i operacyjne w działaniach zaczepnych, nr bibl. pf 20011.
11. Regulamin Polowy Sił Lądowych Stanów Zjednoczonych FM-100-5.
12. Regulamin Polowy Sił Lądowych RFN HDV 100/100.

Wydrukowano w 200 egz.
Egz. nr 1-200 Bibl. Nauk. DZS
Wyk. ppłk Górecki
mjr Zieliński
Druk L. L. dn. 8.12.86r
Druk ASG WP nr pf-2159/WW

UGRUPOWANIE BOJOWE KA W NATARCIIU

PRZYGOTOWANIE OGNIOWE

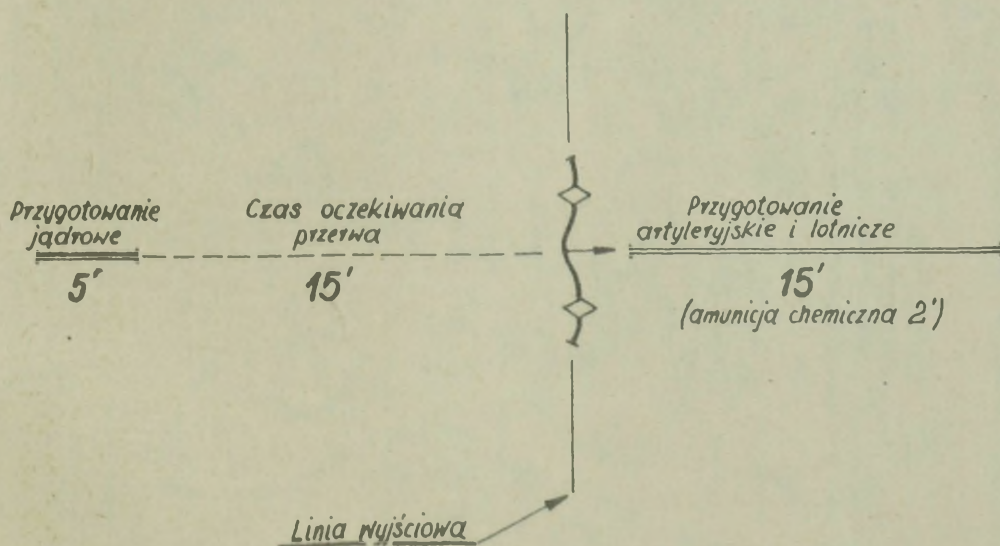
- Cel:
- zdobycie przewagi ogniowej, zniszczenie SPBJ, osłabienie sił głównych przeciwnika (szczególnie na kierunku fach) wtamania);
 - zniszczenie środków rozpoznania (głównie prowadzących obserwację);
 - dokonanie wyłomu w rejonie obrony; zniszczenie (obezwładnienie) odwodów;
 - osłona podejścia i rozwijania zgromadzeń uderzeniowych oraz manewru sił.

Czas trwania określa się:

- niezbędnym stopniem obezwładnienia przeciwnika bronią jądrową i konwencjonalną;
- czasem zbliżania i rozwijania wojsk do ataku:

Czas trwania i układ przygotowania ogniowego

a) przygotowanie ogniowe (z przygotowaniem jądrowym) – wariant

b) przygotowanie ogniowe bez stosowania broni jądrowej - 30' - 45'

UGRUPOWANIE BOJOWE KA W OBRONIE RUCHOWEJ

